

Lauri Hussar, 14.01.2019

Head kolleegid!

Lubage mul sissejuhatuseks minna ajas 18. aastat tagasi. Ma mäletan seda õhtut hästi. Istusin noore telereporterina Estonia teatrisaali kolmandal rōdul, kui Lennart Meri pidas oma viimast Eesti Vabariigi aastapäevakōne presidendina. Võimalik, et ta pidas sel õhtul oma ühe oma parima kōne, millest toona jäi pumppüssiskandaali finaalina kōlama hüüatus “Tule taevas appi”.

Tāna, seda nii keele kui kujundite poolest rikast ja kaugelevaatavat kōnet lugedes, paelub mind hoopis miski muu. Lennart küsis rahvalt, milline on Eesti 20 aasta pärast ja millisele teekaardile tuginedes me seatud eesmärkideni jõuame. Mitmed küsimused puudutasid ka poliitikuid ja seda, kuidas vältida nende muutumist ühiskondliku arengu piduriks. Muuhulgas kōlas ka tõdemus, et me ei saa jõukat ja õnnelikku Eestit üles ehitada, kui meil puudub nägemus globaalsest maailmast ja Eesti asendist kahekümne aasta pärast.

Tāna, ligi 20 aastat hiljem on Eesti oluliselt jõukam, aga kas ka õnnelikum ja vahepeal kindlana tundunud Eesti asendi kohta on jälle kerkimas rida küsimusi. On neid, kes kujutavad ette, et Eesti on üksik saar ja vāariks justkui kõrget müüri ja on ka neidki, kelle arvates on kõige õigem tänase Moskva tsaari vāärtusruum. Veelgi murettekitavam on lühike vaade, mida tänased võimuolijad rahvale pakuvad. See väljendub valijale peo peale lubatavas rahas, aga ka võimu JOKK-stiilis kuritarvitamistes ning asendustegevustes, mis peaks justkui imiteerima edasiliikumist.

Ma olen siin teie ees enam mitte Postimehe peatoimetaja, vaid Eesti 200 ridades Riigikogusse kandideeriva Eesti Vabariigi kodanikuna. Hinnates Eesti poliitmaastiku viimaste kuude arenguid ja meeolusid on minu jaoks saanud selgeks, et ma ei taha ärgata 4. märtsil Eestis, mis on tundmatuseni muutunud. Minu Poola sõprade kinnitusel läks nendega just nõndaviisi ja seda põhjusel, et suur hulk inimesi ei hoolinud või oli neil ükskõik, kuigi edasised otsused puudutasid ka nende elusid. Küsite, kas seda muret ei oleks võinud tunda siis Postimehes? Vastan, et see ei oleks olnud võimalik, kuna Postimees oli, on ja peab jääb sõltumatu ja hea ajakirjanduse lipulaevaks. Ta on üks meie demokraatliku elukorralduse nurgakive ja teda tuleb hoole ja armastusega kaitsta.

Tāna olen ma mures, sest meil on ainult üks Eesti, aga me kisume teda lõhki lootuses, et peale jääb tugevama õigus. Meil on on ainult üks Eesti, aga kas oskame teda omakasupüüdmatult hoida ja temast piisavalt rõõmu tunda. Meil on ainult üks Eesti, mille nimel iga päev tänulikkuses pingutada.

Tāna küsitakse retooriliselt, kas Eesti on avatud või suletud? See lihtsustatud vastandus ei tööta praeguses maailmas. Eesti peab olema nii avatud kui vajalik ja seda vajadust on väga palju. Just maailma jaoks lahti olemine on aidanud meie majandusel kiiresti kasvada. See omakorda on aidanud kasvatada meie eneseusku rahvana ja andnud meile enesekindlust, mida niivāga vajame. Eestil on tāna väga palju sõpru ja ka nende leidmisel on avatus ülimalt oluline.

Me oleme ka usinad õppijad ja parimate praktikate (näiteks IT valdkond) kiired ülevõtjad, mis on saanud samuti toimuda just tānu Eesti avatusele. Samas peab Eesti olema nii suletud kui võimalik. Meie riigi olulisim eesmärk on seista eesti keele ja kultuuri säilimise eest ja siin hinnaalandusi teha ei saa. Eesti ei kao kuhugile rahvusriigina. Teda tuleb kaitsa ja tema eest

seista, aga peame tegema ka oma parima, et need kes ei räägi eesti keelt emakeelena, tunneksid sedasama, et meil on ainult üks Eesti.

Ja lõpetuseks parafraseeriks ma Lennart Meri tema ajaloolisest 2001 aasta sünnipäevakõnest: meil on olemas Eesti inimesed ja Eesti loodus, kaks väärtust, mille eest meil tuleb hoolitseda ja mida tuleb meil kaitsta ka aastal 2118.